

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീമാൻ വേംകടനാഥാർയഃ കവിതാർക്കികകേസരീ |

വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ||

|| ഉദ്ധവ ഗീതാ - ഷോഡശോഽധ്യായഃ ||

This document* has been prepared by

Sunder Kidambi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness *śrīmad āṇḍavan* of *śrīraṅgam*

---

*This was typeset using skt and Hellingman's T_EX for Malayalam.

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

॥ ഉദ്ധവ ഗീതാ - ഷോഡശോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച

യ ഏതാൻ മത്പഥോ ഹിത്വാ ഭക്തിജ്ഞാനക്രിയാത്മകാൻ |
ക്ഷുദ്രാൻ കാമാംശ്ചലൈഃ പ്രാണൈർജ്ജുഷന്തഃ സംസരന്തി തേ || 16.1 ||

സ്വേ സ്വേഽധികാരേ യാ നിഷ്ഠാ സ ഗുണഃ പരികീർത്തിതഃ |
വിപര്യയസ്തു ദോഷഃ സ്യാദുഭയോരേഷ നിശ്ചയഃ || 16.2 ||

ശുദ്ധ്യശുദ്ധീ വിധീയേതേ സമാനേഷപി വസ്തുഷു |
ദ്രവ്യസ്യ വിചികിത്സാർത്ഥം ഗുണദോഷൗ ശുഭാശുഭൗ || 16.3 ||

ധർമ്മാർത്ഥം വ്യവഹാരാർത്ഥം യാത്രാർത്ഥമിതി ചാനഘ |
ദർശിതോഽയം മയാഽഽചാരോ ധർമ്മമുഖഹതാം ധൂരം || 16.4 ||

ഭൃത്യംബഗ്ന്യനിലാകാശാ ഭൂതാനാം പഞ്ച ധാതവഃ |
ആബ്രഹ്മണ്യമാവരാഭീനാം ശാരീരാ ആത്മസംയുതാഃ || 16.5 ||

വേദേന നാമരൂപാണി വിഷമാണി സമേഷപി |
ധാതുഷുദ്ധവ കൽപ്യന്തേ ഏതേഷാം സ്വാർത്ഥസിദ്ധയേ || 16.6 ||

ദേശകാലാദിഭാവാനാം വസ്തുനാം മമ സത്തമ |
ഗുണദോഷൗ വിധീയേതേ നിയമാർത്ഥം ഹി കർമ്മണാം || 16.7 ||

അക്യഷ്ണസാരോ ദേശാനാമബ്രഹ്മണ്യോഽശുചിർഭവേത് |
ക്യഷ്ണസാരോഽപ്യസൗവീര കീകടാസംസ്കൃതേരിണം || 16.8 ||

കർമ്മണ്യോ ഗുണവാൻ കാലോ ദ്രവ്യതഃ സ്വത ഏവ വാ |
യതോ നിവർത്തതേ കർമ്മ സ ദോഷോഽകർമ്മകഃ സ്മൃതഃ || 16.9 ||

ദ്രവ്യസ്യ ശുദ്ധ്യശുദ്ധീ ച ദ്രവ്യേണ വചനേന ച |
സംസ്കാരേണാഥ കാലേന മഹത്വാൽപതയാഥവാ || 16.10 ||

ശക്ത്യാശക്ത്യാഥവാ ബുദ്ധ്യാ സമുദ്ധ്യാ ച യദാത്മനേ |
അഘം കുർവ്വന്തി ഹി യഥാ ദേശാവസ്ഥാനുസാരതഃ || 16.11 ||

ധാന്യദാർവ്വസ്ഥിതന്തുനാം രസതൈജസചർമ്മണാം |
കാലവായഗ്നിമൃത്തോയൈഃ പാർത്ഥിവാനാം യുതായുതൈഃ || 16.12 ||

അമേധ്യലിപ്തം യദ് യേന ഗന്ധ ലേപം വ്യപോഹതി |
ഭജതേ പ്രകൃതിം തസ്യ തച്ഛരൗചം താവദിഷ്യതേ || 16.13 ||

സ്നാനദാനതപോഽവസ്ഥാ വീര്യസംസ്കാരകർമ്മഭിഃ |
മത്സ്മൃത്യാ ചാത്മനഃ ശൗചം ശുദ്ധഃ കർമ്മാചരേദ് ഭിജഃ || 16.14 ||

മന്ത്രസ്യ ച പരിജ്ഞാനം കർമ്മശുദ്ധിർമ്മദർപ്പണം |
ധർമ്മഃ സമ്പദ്യതേ ഷഡ്ഭിരധർമ്മസ്തു വിപര്യയഃ || 16.15 ||

ക്ഷചിദ് ഗുണോഽപി ദോഷഃ സ്യാദ് ദോഷോഽപി വിധിനാ ഗുണഃ |
ഗുണദോഷാർത്ഥനിയമസ്തദ്ഭിദാമേവ ബാധതേ || 16.16 ||

സമാനകർമ്മാചരണം പതിതാനാം ന പാതകം |
ഔത്പത്തികോ ഗുണഃ സംഗോ ന ശയാനഃ പതത്യധഃ || 16.17 ||

യതോ യതോ നിവർത്തേത വിമുച്യേത തതസ്തതഃ |
ഏഷ ധർമ്മോ നൃണാം ക്ഷേമഃ ശോകമോഹഭയാപഹഃ || 16.18 ||

വിഷയേഷു ഗുണാധ്യാസാത് പുംസഃ സംഗസ്തതോ ഭവേത് |
സംഗാത്തത്ര ഭവേത് കാമഃ കാമാദേവ കലിർനൃണാം || 16.19 ||

കലേർദ്ദുർവിഷഹഃ ക്രോധസ്തമസ്തമനുവർത്തതേ |
തമസാ ഗ്രസ്യതേ പുംസശ്ചേതനാ വ്യാപിനീ ഭൂതം || 16.20 ||

തയാ വിരഹിതഃ സാധോ ജന്തുഃ ശൂന്യായ കൽപതേ |
തതോഽസ്യ സ്വാർത്ഥവിഭ്രംശോ മുർച്ഛിതസ്യ മുതസ്യ ച || 16.21 ||

വിഷയാഭിനിവേശേന നാത്മാനം വേദ നാപരം |
വൃക്ഷജീവികയാ ജീവൻ വ്യർത്ഥം ഭസ്ത്രേവ യഃ ശ്വസൻ || 16.22 ||

ഫലശ്രുതിരിയം നൃണാം ന ശ്രേയോ രോചനം പരം |
ശ്രേയോവിവക്ഷയാ പ്രോക്തം യഥാ ഭൈഷജ്യരോചനം || 16.23 ||

ഉത്പത്തൈവ ഹി കാമേഷു പ്രാണേഷു സ്വജനേഷു ച |
ആസക്തമനസോ മർത്ത്യാ ആത്മനോഽനർത്ഥഹേതുഷു || 16.24 ||

ന താനവിദുഷഃ സ്വാർത്ഥം ഭ്രാമ്യതോ വൃജിനാധനി |
കഥം യുഞ്ജ്യാത് പുനസ്തേഷു താംസ്തഥോ വിശതോ ബുധഃ || 16.25 ||

ഏവം വ്യവസിതം കേചിദവിജ്ഞായ കുബുദ്ധയഃ |
ഫലശ്രുതിം കുസുമിതാം ന വേദജ്ഞാ വദന്തി ഹി || 16.26 ||

കാമിനഃ കൃപണാ ലുബ്ധാഃ പുഷ്പേഷു ഫലബുദ്ധയഃ |
അഗ്നിമുദ്ധാ ധൂമതാന്താഃ സ്വം ലോകം ന വിദന്തി തേ || 16.27 ||

ന തേ മാമംഗ ജാനന്തി ഹൃദിസ്ഥം യ ഇദം യതഃ |
ഉക്ഥശസ്ത്രാ ഹ്യസുത്യുപോ യഥാ നീഹാരചക്ഷുഷഃ || 16.28 ||

തേ മേ മതമവിജ്ഞായ പരോക്ഷം വിഷയാത്മകാഃ |
ഹിംസായാം യദി രാഗഃ സ്യാദ് യജ്ഞേ ഏവ ന ചോദനാ || 16.29 ||

ഹിംസാവിഹാരാ ഹ്യാലബ്ധൈഃ പശുഭിഃ സ്വസുഖേച്ഛരയാ |
യജ്ഞേ ദേവതാ യജ്ഞൈഃ പിത്യഭൂതപതീൻ ഖലാഃ || 16.30 ||

സ്വപ്നോപമമമും ലോകമസന്തം ശ്രവണപ്രിയം |
ആശിഷോ ഹൃദി സംകൽപ്യ ത്യജന്ത്യർത്ഥാൻ യഥാ വണിക് || 16.31 ||

രജഃസത്ത്വതമോനിഷ്ഠാ രജഃസത്ത്വതമോജുഷഃ |
ഉപാസത ഇന്ദ്രമുഖ്യാൻ ദേവാദീൻ ന തഥൈവ മാം || 16.32 ||

ഇഷ്ട്വേഹ ദേവതാ യജ്ഞൈർഗൃത്വാ രംസ്യാമഹേ ദിവി |
തസ്യാന്ത ഇഹ ഭൂയാസ്ഥ മഹാശാലാ മഹാകുലാഃ || 16.33 ||

ഏവം പുഷ്പിതയാ വാചാ വ്യാക്ഷിപ്തമനസാം നൃണാം |
മാനിനാം ചാതിസ്തബ്ധാനാം മദ്ധാർത്താപി ന രോചതേ || 16.34 ||

വേദാ ബ്രഹ്മാത്മവിഷയാസ്ത്രികാണധവിഷയാ ഇമേ |
പരോക്ഷവാദാ ജ്ഞയഃ പരോക്ഷം മമ ച പ്രിയം || 16.35 ||

ശബ്ദബ്രഹ്മ സുദുർബ്ബോധം പ്രാണേന്ദ്രിയമനോമയം |
അനന്തപാരം ഗംഭീരം ദുർവ്വിഗാഹ്യം സമുദ്രവത് || 16.36 ||

മയോപബ്ധംഹിതം ഭൂമ്നാ ബ്രഹ്മണാനന്തശക്തിനാ |
ഭൂതേഷു ഘോഷരുപേണ വിസേഷൂർണ്ണൈവ ലക്ഷ്യതേ || 16.37 ||

യഥോർണ്ണനാഭിർഹൃദയാദുർണ്ണാമുദ്രമതേ മുഖാത് |
ആകാശാദ് ഘോഷവാൻ പ്രാണോ മനസാ സ്പർശരുപിണാ || 16.38 ||

ഹരന്ദോമയോദ്യമ്യതമയഃ സഹസ്രപദവീം പ്രഭുഃ |
ഓംകാരാദ് വ്യഞ്ജിതസ്പർശ സ്വരോഷ്മാന്തഃസ്ഥഭൂഷിതാം || 16.39 ||

വിചിത്രഭാഷാവിതതാം ഹരന്ദോഭിശ്ചതുരുത്തരൈഃ |
അനന്തപാരാം ബൃഹതീം സൃജത്യാക്ഷിപതേ സ്വയം || 16.40 ||

ഗായത്ര്യാഷ്ണിഗനുഷ്ടുപ് ച ബൃഹതീ പംക്തിരേവ ച |
ത്രിഷ്ടുബ്ജഗത്യതിച്ഛരന്ദോ ഹൃത്യഷ്ട്യതിജഗദിരാട് || 16.41 ||

കിം വിധത്തേ കിമാചഷ്ടേ കിമനുദ്യ വികൽപയേത് |
ഇത്യസ്യാ ഹൃദയം ലോകേ നാന്യോ മദ് വേദ കശ്ചന || 16.42 ||

മാം വിധത്തേദ്വിധത്തേ മാം വികൽപ്യാപോഹ്യതേ ത്വഹം |
ഏതാവൻ സർവ്വവേദാർത്ഥഃ ശബ്ദ ആസ്ഥായ മാം ഭിദാം |
മായാമാത്രമനുദ്യാന്തേ പ്രതിഷിദ്ധ്യ പ്രസീദതി || 16.43 ||

|| ഇതി ഷോഡശോദ്യായഃ ||